

Keitele-Museo Oy:n rahoittaminen ja toimintaohjeet kaupungin edustajalle sen yhtiökokoukseen

KH 11.03.2024 § 63
1009/00.01.00.03/2020

Äänekosken kaupungin hallintosäännön 20 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhe- ja äänivallan käyttämisestä Proavera Oy:n, Äänekosken Energia Oy:n, Äänekosken Kehitys Oy:n, Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:n ja Ääneseudun Asunnot Oy:n yhtiökokouksissa ja osakkeenomistajien kokouksissa, valitsee kaupungin edustajat näihin ja antaa kaupungin edustajille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Sanotun pykälän 2 momentin 2 kohdan perusteella kaupunginjohtaja päättää näistä asioista kaikissa muissa yhteisöissä.

Keitele-Museo Oy:n (kaupungin omistusosuus 87 %) ylimääräinen yhtiökokous pidetään 15.3.2024. Kokouksessa käsitellään yhtiön hallituksen esitys osakkeenomistajien osallistumisesta yhtiön omistamien ja varastoituina olevien ratapölkkyjen hävittämisestä aiheutuvien menojen kattamiseen.

Kaupungille toimitettu kokousaineisto on liitteenä.

Kokousaineiston ja muiden asiaan liittyvien tietojen mukaan Äänekosken kaupungin omistamalle maa-alueelle Suolahden vanhalla kaatopaikalla on varastoitu arviolta noin 5 000 kappaletta puisia, kreosootilla kyllästettyjä ratapölkkyjä. Pölkkyt ovat käytettyjä ja peräisin vuonna 2017 valmistuneesta Jyväskylä-Äänekoski-rataosan peruskorjauksesta valtion rataverkolla. Keitele-Museo Oy vastaanotti pölkkyt lahjoituksena käytettäväksi yhtiön hallitseman Suolahden vanhan aseman ratapihan tulevissa ylläpitotoimissa ja näihin kuuluvissa pölkynvaihoissa.

Kreosootilla kyllästetyn puun käsittelyä, käyttöä ja varastointia on kansallisessa ja Euroopan unionin lainsäädännössä rajoitettu voimakkaasti, koska aine on ympäristölle ja terveydelle erittäin haitallinen. Varastoinnin on tapahduttava suuren yleisön ulottumattomissa ja läpäisemättömällä kovalla alustalla tai imeytysmateriaalin päällä, jotta estetään suora valuminen maaperään, sekä suojan alla tai suojapeitteellä peitettynä. Valumat ja saastuneet materiaalit on kerättävä kyseisissä paikoissa ja hävitettävä vaarallisena jätteenä.

Keitele-Museo Oy:n varastoimat ratapölkkyt on koottu pinoiksi suojaamattomalla maapohjalla ja ilman sääsuojaa, mistä aiheutuu ympäristön pilaantumisen riski. Varastointitapa on ympäristönsuojelulain vastainen, joten Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on kehottanut yhtiötä toimittamaan pölkkyt jätehuoltoon vaarallisena jätteenä 31.7.2024 mennessä.

Ratapölkkyjen hävittämisestä olisi aiheutumassa yhtiölle tämänhetkisten arvioiden mukaan todennäköisesti noin 44 000 euron (ilman arvonlisäveroa) suuruiset menot, joiden maksamiseen

sillä ei ole varaa. Tilanne uhkaa yhtiön ja sen harjoittaman museotoiminnan ja museoliikenteen tulevia toimintaedellytyksiä.

Hävittämisen vaihtoehtona voisi olla varastointitavan oikaiseminen lainsäädännössä edellytetyn mukaiseksi, mutta käytännössä tämä ei olisi siitä aiheutuvien kertaluonteisten ja jatkuvien menojen vuoksi hävittämistä parempi menettelytapa. Kreosoottipitoisen puun luovuttaminen kuluttajille on kiellettyä, ja teollinen tai ammattikäyttökin on sallittua vain ratapölkkyinä tai sähkö- ja telejohtojen pylvänä.

Osakeyhtiölain (624/2006) 1 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä osakkeenomistajan velvollisuudesta suorittaa erityisiä maksuja yhtiölle. Asunto-osakeyhtiöissä tällaiset maksut eli yhtiövastikkeet ovat tavanomainen tapa kattaa yhtiön menoja. Keitele-Museo Oy:n yhtiöjärjestyksessä ei ole määrätty osakkeenomistajan yhtiövastike- tai muista maksuvelvollisuuksista, joten kaupungilla ei ole velvoitetta sellaisia maksaa tai muutoinkaan rahoittaa yhtiön menoja.

Toisaalta kaupunki on yhtiön pääomistaja ja yhtiö on kaupungin määräysvallassa, joten kaupungilla on asiallinen ja painava syy harkita osallistumista yhtiön puheena olevan kaltaisiin poikkeuksellisiin ja yllättäviinkin menoihin. Harkitessaan osallistumista kaupunki voi arvioida esimerkiksi yhtiön käytettävissä tässä tilanteessa olevia vaihtoehtoja sekä sitä, miten suuren osan puheena olevista menoista kaupunki sitoutuisi maksamaan ja olisiko se esimerkiksi suhteutettava kaupungin omistusosuuteen yhtiöstä.

Hallintosäännön tai Äänekosken kaupungin konserniohjeen määräysten perusteella ei ole selvää, että kaupunginjohtaja voisi hallintosäännön 20 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisen toimivaltansa nojalla päättää myös kaupungin sitoutumisesta puheena olevaan Keitele-Museo Oy:n rahoittamiseen kaupungin varoista. Ainakaan tähän ei ole varauduttu kaupungin vuoden 2024 talousarviossa. Tämän johdosta viranhaltijajohto katsoo, että asian ratkaiseminen kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan.

Kuntalain (410/2015) 39 §:n 1 momentin 3 kohdan ja hallintosäännön 22 §:n 1 momentin 27 kohdan mukaan kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää kaupungin puhevaltaa. Lisäksi kuntalain 38–39 §:n perusteella kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta ja sen tulee vastata kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää asiassa seuraavaa:

- 1) Äänekosken kaupunki sitoutuu rahoittamaan edellä esittelytekstissä ja liitteessä tarkoitettua Keitele-Museo Oy:n

varastoitujen ratapölkkyjen hävittämistä maksamalla 100 % yhtiölle aiheutuvista siitä aiheutuvista arvonlisäverottomista menoista, kuitenkin enintään 44 000 euroa; ja

- 2) velvoittaa kaupungin edustajan Keitele-Museo Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa 15.3.2024 ja mahdollisessa jatkokokouksessa ilmoittamaan kokoukselle edellä kohdassa 1 päätetyn kaupungin kannan ja ehdottamaan ja kannattamaan päätöstä, jonka perusteella yhtiö hävittää puheena olevat ratapölkkyt edellä esittelytekstissä ja liitteessä tarkoitetulla tavalla ja ympäristönsuojeluviranomaisten määräysten mukaan.

Päätös

Hyväksyttiin.
